

Språkutredning i skolålder – information till remittent vid misstanke om språkstörning

Logopederna inom rehabiliteringscentrum Region Jönköpings län kan utreda språkliga svårigheter hos barn och ungdomar i grundskole- och gymnasieålder, vid misstanke om språkstörning.

Remittering och remissens innehåll

Remiss för språkutredning skrivs i första hand av skolsköterska eller skolläkare i elevhälsoteamet på aktuell skola. Detta eftersom remissvaret räknas som journalhandling.

Remissen ska innehålla en tydlig frågeställning. Remiss och frågeställning ska vara förankrad hos vårdnadshavare. Beroende på ålder kan remissen även behöva förankras hos barnet eller den ungdom som det gäller.

Remissen kan med fördel fyllas i tillsammans med vårdnadshavare, för en mer komplett bild. Informationen i remissen ersätter i de flesta fall den pedagogiska beskrivningen/kartläggningen. Ytterligare dokument kan bifogas till remissen, om de tydliggör information som inte framkommer i remissen.

Om psykologutredning är gjord, bifogas kopia på psykologutlåtandet alternativt en utförlig beskrivning av resultatet.

Om en remiss saknar relevant information, kan den behöva avvisas. Ny remiss kan då skickas med kompletterande information.

Remisskriterier

- Tydligt begränsat ordförråd/ordförståelse i kombination med något av nedan nämnda kriterier.
- Bristande hörförståelse även vid god koncentration (förståelse av uppläst text/muntlig redogörelse, förståelse av muntliga instruktioner i grupp eller enskilt).
- Omfattande svårigheter att uttrycka sig muntligt (hitta ord, bygga meningar, berätta och hålla röd tråd).
- Tydliga svårigheter med läsförståelse, trots god avkodningsförmåga.

Flerspråkighet

En språkstörning påverkar alla språk, som en person använder. För att språkstörning ska misstänkas och utredas vid flerspråkighet, behöver svårigheter

finnas på barnets samtliga språk. Hänsyn tas även till tidig språkutveckling och språklig förmåga på modersmålet, vistelsetid i Sverige, exponering för svenska språket och eventuell skolgång innan ankomst till Sverige.

Komplexa svårigheter

Vid komplexa svårigheter är det viktigt att den språkliga förmågan ställs i relation till barnets övriga utveckling och förmågor. Detta för att säkerställa att barnet får sina sammantagna behov uppmärksammade och för att kunna ta ställning till om språkstörning föreligger. Vid språkliga svårigheter i kombination med misstanke om t.ex. svag teoretisk begåvning eller intellektuell funktionsnedsättning, behöver oftast psykologbedömning föregå språkutredning hos logoped. Vid språkliga svårigheter i kombination med misstanke om annan neuropsykiatrisk funktionsnedsättning, kan en neuropsykiatrisk utredning behöva genomföras innan - eller i direkt anslutning - till den språkliga utredningen.

Diagnosticering och uppföljning

En språklig utredning inom hälso- och sjukvården syftar till att bedöma om barnets svårigheter motsvarar en språklig diagnos (språkstörning), att ge barn och familj information om funktion och eventuell diagnos samt om hur man kan möta språkliga utmaningar i vardagen. En språkutredning inom hälso- och sjukvården kan inte göras endast för att vara underlag för skolans anpassningar och stöd.

Om ett barn har en språklig diagnos sedan tidigare, kan uppföljande utredning inom hälso- och sjukvården genomföras vid tydlig misstanke om att svårigheterna på ett avgörande sätt har förändrats och att tidigare diagnos därmed behöver omprövas.